

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการบริหารจัดการศึกษายุคใหม่ The Application of Artificial Intelligence (AI) in Modern Educational Management

ประพัฒน์ รัศมี

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: s67561802097@ssru.ac.th

ธดา สิทธิธาดา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: thada.si@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความต่อไปนี้นำเสนอการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารจัดการศึกษายุคใหม่ ซึ่งปัญญาประดิษฐ์ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทั้งการบริหารการศึกษา การสอน และการประเมินผล ระบบปัญญาประดิษฐ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ วางแผนหลักสูตร และพัฒนาการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ช่วยตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา วิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียน และปรับปรุงกระบวนการสอนให้เหมาะสม ปัญญาประดิษฐ์ถูกนำมาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล เช่น การจัดตารางสอนและการพัฒนาครู อีกทั้งยังช่วยสร้างสื่อการเรียนการสอนอัตโนมัติ ลดภาระงานของครูและบุคลากรแม้ปัญญาประดิษฐ์จะมีประโยชน์อย่างมาก แต่การนำไปใช้งานต้องคำนึงถึงจริยธรรมและความเป็นมนุษย์ของการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทั้งการศึกษาและพร้อมวิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด และแนวทางการพัฒนา เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของสังคมในอนาคต

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์, เทคโนโลยีทางการศึกษา, การบริหารจัดการศึกษา

Abstract

This article presents the application of artificial intelligence in modern educational management. AI has played a significant role in enhancing the efficiency of educational administration, teaching, and assessment. AI systems can analyze data to support decision-making, curriculum planning, and personalized learning development. Additionally, they assist in monitoring academic performance, analyzing student behavior, and optimizing teaching processes. AI is also utilized in human resource management, including scheduling and teacher development. Furthermore, it facilitates the creation of automated instructional

materials, reducing the workload of teachers and educational personnel. Despite its numerous benefits, the implementation of AI in education must consider ethical concerns and the humanistic aspects of learning. Issues such as educational inequality should be carefully examined, along with an analysis of AI’s advantages, limitations, and potential development directions. This will ensure that education remains effective and responsive to the evolving needs of society in the future.

Keywords: Artificial Intelligence, Educational Technology, Educational Management

บทนำ

การพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบประเทศ โดยต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยและส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับยุคดิจิทัล อีกทั้งการศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกสถานที่ ระบบการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ขณะที่การศึกษานอกระบบควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุน การกำหนดนโยบายและแผนระยะยาวที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 และแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มศักยภาพเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะแห่งอนาคต และส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังคงต้องส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมและอำนวยความสะดวก อีกทั้งช่วยให้บทเรียนและสื่อการสอนมีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ เทคโนโลยียังมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียนในทุกพื้นที่ ซึ่งนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการศึกษาโดยรวม การเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน หรือในยุคดิจิทัลส่งผลกระทบทำให้ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้เกิดการปฏิรูปแนวทางการจัดการเรียนรู้ในลักษณะก้าวกระโดด โดยพัฒนาแนวทางการเรียนรู้เสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทาง

การศึกษา และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในอนาคต ได้แก่ ทักษะในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปัญญาประดิษฐ์ เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้ระบบคอมพิวเตอร์สามารถจำลองความสามารถของมนุษย์ ทั้งด้านการคิด วิเคราะห์ และเลียนแบบพฤติกรรม โดยใช้ซอฟต์แวร์หรือชุดคำสั่งที่พัฒนาโดยมนุษย์ ระบบ AI สามารถประมวลผลและโต้ตอบกับมนุษย์ผ่านภาษาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ AI ยังสามารถแปลความหมายของภาษาที่มนุษย์ใช้เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่แม่นยำ เทคโนโลยีนี้สามารถฝังอยู่ในอุปกรณ์หรือระบบต่าง ๆ เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวหรือดำเนินงานตามคำสั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ยังสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้รับ นำไปสู่การประยุกต์ใช้ในหลายภาคส่วนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (ศรีณย์ศิริ คัมภีรานนท์, 2562)

ปัญญาประดิษฐ์กับการศึกษา

ความหมายของปัญญาประดิษฐ์

พัฒนาการของปัญญาประดิษฐ์ ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย เช่น การรับรู้ การเรียนรู้ การใช้เหตุผล และการแก้ปัญหา (COMEST, 2019) เป็นศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้จากหลายสาขา โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อพัฒนาให้ระบบคอมพิวเตอร์มีความชาญฉลาด สามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจโดยใช้เหตุผลเสมือนมนุษย์ อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้และปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองได้(กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2564) หรือเทคโนโลยีการสร้างความสามารถให้แก่ เครื่องจักรและคอมพิวเตอร์ ด้วยอัลกอริทึมและกลุ่มเครื่องมือทางสถิติ เพื่อสร้างซอฟต์แวร์และโมเดลทรงปัญญา ที่สามารถเรียนรู้ เลียนแบบความสามารถของมนุษย์ที่ซับซ้อนได้เช่นจดจำแนกแยกแยะ ให้เหตุผลตัดสินใจ คาดการณ์ สื่อสารกับมนุษย์ ในบางกรณีอาจไปถึงขั้นเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2565 –2570)

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญญาประดิษฐ์

ปัญญาประดิษฐ์ได้เริ่มต้นพัฒนาขึ้นในปี 1956 และได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันและสาขาอาชีพต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้ช่วยอัจฉริยะบนสมาร์ทโฟนไปจนถึงระบบนำทางขั้นสูง เช่น Google Maps และยังรวมถึงการใช้งานในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น สุขภาพ การเกษตรอุตสาหกรรม บริการการตลาด และศิลปะ ซึ่ง AI เป็นส่วนสำคัญในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น ระบบปัญญาประดิษฐ์ถูกออกแบบให้จำลองความอัจฉริยะของมนุษย์และสามารถประมวลผลข้อมูลปริมาณมาก รู้จักระยะและตัดสินใจหรือทำนายข้อมูลตามข้อมูลเหล่านั้น (ยุวเรศมคฺฐ์ สิทธิชาญบัญชา, 2564) เทคโนโลยีทางปัญญาเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของปัญญาประดิษฐ์ให้สามารถรับรู้ เรียนรู้คิดวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจและสามารถสนทนาโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ได้ด้วยภาษาธรรมชาติเช่นเดียวกับมนุษย์ และสามารถนำ

เทคโนโลยีทางปัญญามาใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในอนาคต โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่องานทางการศึกษาไม่ว่าจะด้านการบริหาร การศึกษาอัจฉริยะ (Smart Administration) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านการบริหารให้เป็นระบบ อัตโนมัติ ด้านการพัฒนาหลักสูตรอัจฉริยะ (Smart Curriculums) ให้เป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระทางดิจิทัล ด้านระบบการเรียนรู้อัจฉริยะ (Smart Learning System) ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ หลากหลายและสามารถเข้าถึงได้สะดวกตามความสนใจของผู้เรียน ช่วยปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้และสร้าง ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนแบบอัจฉริยะ (Smart Learner) ช่วย วิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้และสภาพปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปรับเปลี่ยน เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนได้เป็น อย่างดี (ศักดิ์ชัย ไชยรักษ์และปณิตา วรณพิจรุณ, 2563) ด้วยภารกิจหลักที่สำคัญของโรงเรียนคือการ ดำเนินการให้มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้สามารถส่งเสริมนักเรียนให้มีพัฒนาการทุกด้านเต็มตาม วัยและเต็มตามศักยภาพ บุคลากรสำคัญที่จะเป็น

ปัญญาประดิษฐ์กับการศึกษา

สำหรับในด้านการศึกษา การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในด้านการศึกษาคครอบคลุมหลายรูปแบบ เช่น การพัฒนาเครื่องมือสำหรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อัจฉริยะ การบริหารการศึกษา และการประเมินผล โดยแอปพลิเคชันที่ใช้ AI มีตั้งแต่ระบบสอนอัจฉริยะไปจนถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ส่วนบุคคลและการ วิเคราะห์ผลการเรียน ซึ่งช่วยเพิ่มความสนใจ ความเข้าใจ และประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ปัญญาประดิษฐ์ทำให้การศึกษามีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น แต่การพึ่งพามากเกินไปอาจลดทักษะการคิดวิเคราะห์และ ความคิดสร้างสรรค์ ตัวอย่างเช่น ChatGPT และแบบจำลองภาษาต่าง ๆ รวมถึงโครงการของ University of Southern California ที่ใช้ AI สร้างสภาพแวดล้อมเสมือนจริงเพื่อการเรียนรู้ ในประเทศไทย การใช้ ปัญญาประดิษฐ์ทางการศึกษายังไม่แพร่หลาย ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้เป็นส่วนเสริมของรายวิชาและขึ้นอยู่กับ การประยุกต์ใช้ของครู เช่น การใช้ Google Classroom, Microsoft Teams และ MOOC (วรลักษณ์ หิมะกลัส, 2566)

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีกับการจัดการศึกษา

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในภาคการศึกษามีหลากหลายรูปแบบ เช่น การพัฒนาเครื่องมือ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อัจฉริยะ การบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการเรียนรู้และการ ประเมินผล ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของผู้สอน แอปพลิเคชันที่ใช้ ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ เป็นแพลตฟอร์มพื้นฐานมีตั้งแต่ระบบสอนอัจฉริยะ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ส่วนบุคคล ไปจนถึงระบบวิเคราะห์ ผลการเรียน ซึ่งช่วยเพิ่มความสนใจ ความเข้าใจ และพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการศึกษาส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้มีความเป็นปฏิสัมพันธ์สูงขึ้น ปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน และเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการพึ่งพาปัญญาประดิษฐ์มากเกินไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลของการลดทอนของทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน (บุษกร วิเศษสมบัติ และคณะ, 2567) ประเทศไทยมีเป้าหมายพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในสถาบันการศึกษาให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2573 โดยภาครัฐสนับสนุนการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้มากขึ้น ปัจจุบันหลายประเทศนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในด้านการศึกษา เช่น รัฐจอร์เจีย สหรัฐอเมริกา ที่ใช้ Tablet PC แทนตำราเรียนเพื่อลดงบประมาณและเพิ่มความสะดวกในการปรับปรุงเนื้อหา ระบบดิจิทัลยังช่วยวิเคราะห์ปัญหาการเรียนและประเมินผลการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนและผู้สอน (Agrawal, Gans, & Goldfarb, 2019) และส่งเสริมปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ สื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่เกิดทักษะกระบวนการคิด การประยุกต์ใช้ความรู้ และการจัดการความรู้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีคุณภาพ โดยผู้สอนนั้นจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของตนเอง โดยการกระตุ้น ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง รวมถึงการใช้สื่อกิจกรรมต่าง ๆ นวัตกรรมใหม่ ๆ (Brynjolfsson, Hui, & Liu, 2019) โดยการเตรียมพร้อมสำหรับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อการศึกษามี 3 ประการดังนี้ 1.การเตรียมพร้อมระบบการศึกษา ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องศึกษาวิธีการใช้และทำความเข้าใจผลลัพธ์วัตถุประสงค์ของเครื่องมือและระบบปัญญาประดิษฐ์ ควรมีการประเมินความเหมาะสมและตรวจสอบด้านจริยธรรมของเครื่องมือ ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการและจริยธรรม เช่นเดียวกับกระบวนการผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหนังสือเรียนนำมาใช้ในการจัดการศึกษา 2.การเตรียมสมรรถนะของครู ได้แก่ สิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมของผู้สอนต้องทำความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานของปัญญาประดิษฐ์ ตลอดจนตระหนักถึงจริยธรรมในการใช้เครื่องมือ ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ และสามารถคัดเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดในกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านความรู้และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทางการศึกษา รวมถึงเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและอารมณ์และสามารถควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม 3.การเตรียมสมรรถนะของผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนต้องเตรียมความพร้อมด้านทักษะการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์และเครื่องมือต่าง ๆ ของปัญญาประดิษฐ์โดยคำนึงถึงจริยธรรมและรู้ข้อจำกัดของการใช้ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ การนำประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในภาคการศึกษาจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และการบริหารจัดการด้านการศึกษา ทำให้เกิดระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

ความท้าทายในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาปรับใช้ในการศึกษา

การประยุกต์ใช้ศักยภาพของปัญญาประดิษฐ์ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษานั้น ยังคงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาและความท้าทายที่ต้องเผชิญในหลายมิติ ดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากร ปัจจัยสำคัญที่เป็นรากฐานของการใช้ปัญญาประดิษฐ์คือความพร้อมของเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ความมีเสถียรภาพของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การพัฒนาระบบคลาวด์และฐานข้อมูลกลาง ตลอดจนการลงทุนในซอฟต์แวร์และแพลตฟอร์มปัญญาประดิษฐ์ที่มีราคาสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับสถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลหรือมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ (Holmes & Porayska Pomsta, 2022) นอกจากนี้ บุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากยังขาดความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ การให้ความรู้และฝึกฝนทักษะดิจิทัลแก่ครูและผู้บริหาร ควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์จึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้

2. ความเท่าเทียมในการเข้าถึง แม้ปัญญาประดิษฐ์จะมีศักยภาพในการสร้างโอกาสและความเท่าเทียมทางการศึกษา แต่อาจกลับส่งผลกระทบข้ามได้หากนำมาใช้โดยไม่มีมาตรการป้องกันที่ดีพอ เนื่องจากสถานศึกษาที่มีงบประมาณและความพร้อมทางเทคโนโลยีจำกัด อาจสูญเสียโอกาสในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์ ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ ยิ่งทิ้งห่าง นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ฝังรากลึกมากขึ้น นโยบายในการนำปัญญาประดิษฐ์มาปรับใช้ในการศึกษาจึงต้องคำนึงถึง ความเท่าเทียมในการเข้าถึงเป็นสำคัญ โดยการจัดสรรทรัพยากรและใช้มาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมให้แก่ สถานศึกษาด้อยโอกาส

3. ความน่าเชื่อถือและอคติของข้อมูล ประสิทธิภาพของปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับคุณภาพของ ข้อมูลที่นำมาใช้ฝึกสอนเป็นสำคัญ หากข้อมูลที่นำมาใช้มีอคติ ไม่ครบถ้วน หรือไม่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรก็จะทำให้ผลลัพธ์ที่ได้จากปัญญาประดิษฐ์มีความคลาดเคลื่อนหรือลำเอียง ซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ถูกต้อง หรือส่งผลเสียต่อกลุ่มผู้เรียนบางกลุ่มที่มีคุณลักษณะแตกต่างจากข้อมูลส่วนใหญ่ (Ifenthaler & Yau, 2021) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารการศึกษาต้องมั่นใจว่าข้อมูลที่ใช้ฝึกสอนมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสะท้อนความหลากหลายของผู้เรียนอย่างแท้จริง ควรมีกระบวนการตรวจสอบ กำกับดูแล และปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงใช้ปัญญาประดิษฐ์จากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อลดความเสี่ยงจากอคติที่อาจเกิดขึ้น

4. ประเด็นจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว การใช้ปัญญาประดิษฐ์ซึ่งต้องอาศัยการเก็บและ วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่ละเอียดอ่อนของผู้เรียนและบุคลากร เช่น ข้อมูลชีว มิติ ข้อมูลสุขภาพ ประวัติการเรียน ไปจนถึงพฤติกรรมการใช้งานระบบต่างๆ หากเกิดการนำไปใช้ในทางที่ผิด หรือรั่วไหล ก็อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ (Zawacki-Richter et al., 2019) สถานศึกษาจึงต้องกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการรวบรวม จัดเก็บ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคลที่ชัดเจน

สอดคล้องกับกฎหมายและหลักจริยธรรม รวมถึงต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบและยินยอม ก่อนดำเนินการ เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัวของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. การรักษาสมดุลระหว่างคนกับเทคโนโลยี แม้การใช้ปัญญาประดิษฐ์จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนรู้ที่แท้จริงไม่ได้เกิดจากเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การถ่ายทอดผ่านตัวแบบ และการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง การใช้ปัญญาประดิษฐ์มากเกินไปอาจส่งผลเสีย เช่น ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะทางสังคม ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และขาดความคิดสร้างสรรค์ สถานศึกษาจึงควรใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างระมัดระวัง โดยสร้างสมดุลระหว่างเทคโนโลยีกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านสรุปว่า ความท้าทายในการนำปัญญาประดิษฐ์มาปรับใช้ในการศึกษา มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง คือ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากร ความเท่าเทียมในการเข้าถึง ความน่าเชื่อถือ และอคติของข้อมูล ประเด็นจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว และการรักษาสมดุลระหว่างคนกับเทคโนโลยี

สรุป

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารจัดการศึกษายุคใหม่ พบว่า ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยพัฒนาและยกคุณภาพระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการบริหารการศึกษา การเรียนการสอน การประเมินผล การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเรียนรู้ ทำให้เกิดระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของการศึกษายุคดิจิทัลมากยิ่งขึ้น แต่การใช้ปัญญาประดิษฐ์นั้น ถึงแม้จะมีประสิทธิภาพแต่ยังมีความท้าทายอีกหลายที่ยังคงต้องให้ความสำคัญ เช่น ความพร้อมของโรงเรียน ครูและนักเรียน ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และจริยธรรมและความโปร่งใสในการรวบรวมข้อมูลเป็นต้น เราจึงควรใช้ความสามารถของปัญญาประดิษฐ์ โดยคำนึงถึงจริยธรรมและความเป็นมนุษย์ของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์และยกระดับให้มีคุณภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนและสังคมโลก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

(2565). แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2565 – 2570).

สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.onde.go.th/view/1/เอกสารเผยแพร่/TH-TH>.

กรกมล ศรีวัฒน์. (2566). เมื่อการศึกษาเผชิญหน้า AI: แง่มุมไหนที่การศึกษาไทยต้องเตรียมตัว. สืบค้น

กุมภาพันธ์ 5, 2568 จาก <https://www.the101.world/ai-for-teaching-and-learning/>.

ยุวเรศมคฺฐ์ สิทธิชาญบัญชา. (2564). ปัญญาประดิษฐ์ Artificial intelligence (AI) กับการใช้ประโยชน์ทาง

การแพทย์และเวชศาสตร์ฉุกเฉิน. วารสารการแพทย์ฉุกเฉินแห่งประเทศไทย. 1(1). 91-104. วรลักษณ์.

- หิมะกลั้ว . (2566). การทบทวนวรรณกรรมว่าด้วยการใช้ AI ในการศึกษา Literature review on the use of AI in education. รายงานฉบับสมบูรณ์ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ด้านสังคม แผนงานคนไทย 4.0 สนับสนุนโดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- ศักดิ์ชัย ไชยรักษ์และปณิตา วรรณพิรุณ . (2563). เทคโนโลยีทางปัญญาเพื่อการศึกษาอัจฉริยะ. วารสารปัญญาวิวัฒน์. 12(3). 315-328.
- ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์. (2562). AI เทคโนโลยีอนาคตของประเทศไทย (Artificial Intelligence in Thailand). สืบค้น กุมภาพันธ์ 6, 2568 จาก <https://shorturl.asia/2yr5e>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. สืบค้นกุมภาพันธ์ 6, 2568 จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>.
- Agrawal, A., Gans, J. S., & Goldfarb, A. (2019). Artificial intelligence: The ambiguous labor market impact of automating prediction. *Journal of Economic Perspectives*, 33(2), 31-50. doi:10.1257/jep.33.2.31.
- Brynjolfsson, E., Hui, X., & Liu, M. (2019). Does machine translation affect International trade? evidence from a large digital platform. *Management Science*, 65(12), 5449-5460. doi:10.1287/mnsc.2019.3388.
- Holmes, W. & Porayska-Pomsta, K. (2022). The Ethics of Artificial Intelligence in Education. From <https://doi.org/10.4324/9780429329067> Retrieved December 5, 2024.
- Ifenthaler, D. & Yau, J. Y.-K. (2020). Utilising learning analytics to support study success in higher education: a systematic review. *Educational Technology Research and Development*. 68(4). 1961–1990.
- Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M. & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 16(1). 39.